

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਕੇ.ਐਸ ਟਿਵਾਣਾ, ਐਸ.ਐਸ ਦੀਵਾਨ ਅਤੇ ਐਮ.ਐਮ ਪੁੰਛੀ, ਜੇ.ਜੇ.

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ- ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਕੇਸਰੀ ਚੰਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ- ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 618-ਡੀ.ਬੀ.ਏ .

13 ਜਨਵਰੀ 1987

ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ (1860 ਦਾ XLV)—ਧਾਰਾ 7, 21 ਧਾਰਾ ਬਾਰੂਵੀਂ (ਬੀ), ਅਤੇ 409— ਪੰਜਾਬ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ (1961 ਦਾ XXV)- ਧਾਰਾ 30— ਧਾਰਾ 30- ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ 'ਤੇ ਕੋਡ ਦਾ 409 —ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀ—ਕੀ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ—ਉਪਰੋਕਤ ਅਹੁਦੇਦਾਰ— ਕੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਵੀਂ (ਬੀ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਸਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 409 ਦੇ ਪ੍ਰੋ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਡ ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਧਾਰਾ ਬਾਰੂਵੀਂ (ਬੀ) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਮੀਕਰਨ 'ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ' ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੰਗ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਪਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਾਂਗ ਹੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਬਣਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਬਾਡੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਰੁਤਬੇ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਧਾਰਾ ਬਾਰੂਵੀਂ (ਬੀ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਇੱਕ ਰਾਜ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ ਉਹ

ਹਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 409 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ 13)

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ਰਮਾ , ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 16 ਸਤੰਬਰ, 1983 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ। ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਐੱਸ. ਟਿਵਾਣਾ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐੱਸ.ਐੱਸ. ਦੀਵਾਨ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਮ.ਐਮ. ਪੁੰਡੀ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ 13 ਜਨਵਰੀ, 1987 ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ) 23 ਦਸੰਬਰ, 1983 ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲ।

ਐਚ.ਐਸ.ਰਿਆੜ, ਡੀਏਜੀ, ਪੰਜਾਬ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਜੀ.ਐਸ.ਬਾਵਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਰਿਸਪੌਂਡੈਂਟ ਵੱਲੋਂ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਮਐਮ ਪੁੰਡੀ, ਜੇ.:

(1) ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਅਪੀਲ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ: -

ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਕੋ-ਆਪ੍ਰੋਟਿਵ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਸਰਵਿਸ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਲਿਮਟਿਡ, ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ, ਜਿਲਾ ਬਠਿੰਡਾ, ਪੰਜਾਬ ਕੋ-ਆਪ੍ਰੋਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 1961 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੁਸਾਇਟੀ ਹੈ। 1,22,116.50 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਫਰਜ਼ੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇ, ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਅਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਵਾਪਸ ਕਰ ਕੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੀਆਂ ਖਾਤਾ ਬੁੱਕਾਂ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦਿਖਾਏ ਬਿਨਾਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਕੇ ਇਹ ਗਬਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਖੰਡ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਗਬਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਿਤਾਬਾਂ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਆਦਿ। ਦੀ ਧਾਰਾ 408, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਕੇਸਰੀ ਚੰਦ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 29 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1980 ਨੂੰ ਚਾਈਆਨ ਨੂੰ ਦੇਰ ਨਾਲ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(2) ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ-ਜਵਾਬਦਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ CL)9 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼

ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ 44 ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ 23 ਦਸੰਬਰ, 1983 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਦਲਬਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਬਠਿੰਡਾ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈਂਦਿਆਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ-ਜਵਾਬਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 406, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਸੀ, ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਸਾਲ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕੇਸਰੀ ਚੰਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (ਐੱਮ. ਐੱਮ. ਪੁੰਡੀ, ਜੇ.) 1970 ਅਤੇ ਚਲਾਨ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਾਬਤਾ - ਫੌਜਦਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 468 (2) (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦੀ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ, 1982, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਲਾਅ ਰਿਪੋਰਟਰ 68 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਤਾਕਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਮ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ :

"7. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ 44 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਲੈਕਸੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰੋਸ਼ਨੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਦੋਵਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਪੈਸਾ ਸੌਂਪਣ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-3 ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 1968 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਕੇਸਰੀ ਦਾਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਸੈਕਟਰੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ 1000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲੈ ਲਈ ਸੀ। ਰਮਨ ਕੋ-ਆਪ੍ਰੋਟਿਵ ਬੈਂਕ ਤੋਂ 3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲਏ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਰਕਮ ਕੇਸਰੀ ਦਾਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ। ਅੱਗੋਂ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੈਸ਼ ਬੁੱਕ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਸ ਰਕਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰੋਕਰ ਬਾਹੀ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ PW-3/A ਦੀ ਕਾਪੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਰਕਮ 27 ਜਨਵਰੀ, 1969 ਨੂੰ ਐਂਟਰੀ ਨੰਬਰ 62 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬੈਂਕ ਦਾ ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਸੀ. ਦਾਨ ਚੰਦ ਅਤੇ ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਲਈ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਰਕਮ ਲਿਆਉਣਾ ਅਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਸਾਇਟੀ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਸਕੱਤਰ ਕੇਸਰੀ ਚੰਦ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮਤਾ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਕੇਸਰੀ ਦਾਸ ਦੀ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਮਤਾ ਜਾਂ ਪੱਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਨੂੰ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੇਸਰੀ ਚੰਦ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਕਮ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਰਕਮ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਣ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੀ ਰਕਮ. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ : ਕਿ ਕੇਸਰੀ ਚੰਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਐਸ. ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਕਰਜ਼ਾ

ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਨੋਟ ਜਾਂ ਟੇਮਾਸਕ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਰਕਮ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰੋਨੋਟ ਅਤੇ ਰਸੀਦ ਇੱਕ ਜਾਅਲੀ ਸਨ। ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪ੍ਰੋਨੋਟ 'ਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਜਾਂ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੋਨੋਟ ਜਾਅਲੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(3) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕਿ ਐਮ.ਆਰ.ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੀ ਇੱਕ ਮੋਸ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਮੋਸ਼ਨ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਾਨਯੋਗ ਦੇ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਗੁਵਾਮੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕੋਡ ਅਤੇ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੇਸ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੈਚ.

(4) ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੌਖ ਦੇ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠੀਏ, ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਹਨ, ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੇ, ਉਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗਾ।

(5) ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੇ ਚੈਪਟਰ II ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ "ਆਮ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ" ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:

“ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ। - ਹਰੇਕ ਸਮੀਕਰਨ ਜੋ ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਹਰ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ”

ਸੈਕਸ਼ਨ 21 ਹੁਣ ਤੱਕ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

-

'ਪਬਲਿਕ ਸਰਵੈਂਟ'।—ਸ਼ਬਦ 'ਪਬਲਿਕ ਸਰਵੈਂਟ' ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ, ਅਰਥਾਤ: -

* * * *

ਬਾਰੂਵਾਂ।-ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ-

(1) * * *

(ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਕੋਦਰੀ, ਪ੍ਰੋਵੀਨਸ਼ਲ ਜਾਂ ਸਟੇਟ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 017 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਥਾਪਤ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ।

ਅਕਸਪਲਜਨ 1.—ਉਪਰੋਕਤ ਵਰਣਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ।

ਵਾਹ ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਬੀਟੇਟ ਐਕਟ' ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ! ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਤਨਖਾਹ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ, ਪੰਜਾਬ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ, 1961 ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਅਤੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਧਾਰਾ 409, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਚੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ?

(6) ਉੱਥੇ 1 ਟੂਰੀਕੁਰੈਂਟਸਲੀ ਹਨ;ਜੋ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਇੱਕ ਜੋ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ* ਦੂਜਾ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਵਿਯਾਨਕ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ 'S' ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੈ। S. & ਹਨੋਆ ਬਨਾਮ ਨਗਰ ਨਿਗਮ, ਦਿੱਲੀ (2), ਅਤੇ ਹੋਰ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਮਨ ਸਮਾਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, (3)।

ਇਹ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਐਡ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਨਿਯਮ haiid, ਭਾਵ ਧਾਰਾ 21, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

(7) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਨਾ 213, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆ ਧਾਰਾ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਾ ਮਤਲਬ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ

(1) ਏ.ਜੇ.ਆਰ. 1981, SC 1395.

(2) ਏਆਈਆਰ 1985 ਐਸਸੀ 973.

(3) ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਟ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ ਇਹ ਓਨੀਯ ਦਾ ਅਰਥ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਿੱਥੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ

ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਡਾਈ ਵਿਸ਼ਾ ਜਾਂ ਕਨ ਟੈਕਸਟ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਡੈਮੀਟਾਓਨ ਐਕਸਪੈਨਸ ਜਾਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਮੇਰਾ ਅਰਥ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਨੂੰ ਆਮ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(8) ਭਾਰਤੀ ਰੇਨਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੁੱਕ ਸੇਵਕ' ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮੁੜ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਵੇਗੀ ਜੇ ਉੱਥੇ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਹ ਸੰਦਰਭ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਹੈ।

(9) ਐਸ' ਵਿਚ. ਐਸ. ਧਨੋਆ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਲਗਭਗ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਠਿਆ ਪਰ ਧਾਰਾ 197, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੋਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਜਿਸ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਟੋਰ ਦਾ ਧਨੋਆ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਇੱਕ ਸੋਸਾਇਟੀ ਸੀ, ਜੋ ਬੌਬੋ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 1925 ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸੀ। ਓਪਰੇਟਿਵ ਸਟੋਰ 'ਤੇ ਫੂਡ ਐਡਲਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1954 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ 197, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਲੈ ਕੇ ਲਿਮ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਦਰਜੇਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ। ਉੱਥੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਵਜੋਂ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ 'ਲੋਕ ਸੇਵਕ' ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ ਬਾਰੂਵੀ ਵਿੱਚ 'ਬਾਡੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਖਾਸ ਸਮੀਕਰਨ 'ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ' ਸ਼ਬਦ "ਕੇਂਦਰੀ, ਸੂਬਾਈ ਜਾਂ ਰਾਜ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ" ਦੇ ਜੋੜ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਲਿਆਉਣਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਨੇ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ 1398 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ :-

"ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਮੀਕਰਨ 'ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ' ਦਾ ਅਰਥ, ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦੁਆਰਾ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਸਮਾਜ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ, ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਬਾਡੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਰਿਣੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਐਕਟ ਦਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦਰਜਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਾਜ, ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ-ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਇੱਕ ਐਕਟ ਦੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇਣਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਐਸ. ਧਨੋਆ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੰਸਥਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ III ਅਤੇ IV ਜਾਂ 'ਰਾਜ' ਹੋਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 12 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ।

%

(10) ਦਮਾਂਗ ਸਿੰਘਾਂ ਈ ਕੇਸ ਪੀ (ਸੁਪਰਾ), ਏਲਾਜਰ ਬੈਚ ਵਿਚ ਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਏ (ਐਲ)(ਸੀ) ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ VII, ਸੂਚੀ I, ਐਂਟਰੀ 43 ਅਤੇ ਸੂਚੀ II, ਐਂਟਰੀ 32, ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਸਖਿਪਤਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 19 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੰਸਥਾ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਨਾਲ ਰਲੇਵੇਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ . ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 31AI(1)(c) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ 'ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਕੋਈ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ: -

“ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਕੱਢ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਜੋ ਹਰੇਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਾਡੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਦੀਵੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਮੋਹਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਸੰਸਥਾ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਰਨਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਹ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਇੱਕ ਨਿਗਮ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਕੀਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ? ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ।”

ਇਹ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸਮੀਕਰਨ 'ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ' ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਰਲੇਵੇਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦਾ ਰਲੇਵਾਂ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਲੇਵੇਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਇਸ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ, ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

“ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹਨ। ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸੰਘ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

(11) ਸਿੱਖਿਅਤ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ, ਦਮਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ "ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹਨ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਚਿੰਬੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੀਹਿਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਭਾਰ ਲਈ ਵੀ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ "ਇਹ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਐਸ.ਐਸ. ਧਨੋਆ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਤਾਕਤ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦੇ ਇੱਕ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਲਈ ਸੀਮਤ ਅਤੇ ਖਾਸ ਬਿੰਦੂ ਤੱਕ ਹੈ।

(12) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸੈਂਟਰਲ ਇਨਲੈਂਡ ਵਾਟਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰੇਜ਼ੇ ਵਿਚ ਇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਨਾਥ ਗਾਂਗੁਲੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (4), ਨੇ ਐਸ.ਐਸ. ਧਨੋਆ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ: -

"ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਮ 'ਤੇ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸ ਐਸ ਧਨੋਆ ਬਨਾਮ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ, (5), ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਪਰ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਐਸ.ਐਸ. ਧਨੋਆ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਅੰਸ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ : -

"ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, 'ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦੁਆਰਾ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਕੋਂਦਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

(13) ਇਹ ਹੈ: ਕੇਸ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਧਾਰਾ ਬਾਰੂਵੀਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਮੀਕਰਨ 'ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ' ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਤੰਗ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਦਮਨ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ), ਇੱਕ ਸੰਦਰਭ ਜੋ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਸੀ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 31A I (1)(c) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ 'ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ' ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਅੰਤਰ-ਪ੍ਰੇਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸਹਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸਮਾਜ. ਇਹ ਕਈ ਵਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਗਮ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰ ਨਿਗਮ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਹਨ; ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿੰਨਾ ਹੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਬਣਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜੁੜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਬਾਡੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਵਜੋਂ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ, ਜੋ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਦੇਣਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਮਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਇਸਦਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦਰਜਾ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(4) ਏਆਈਆਰ 1986 ਐਸਸੀ 1571

(5) (1981) 3 SCC 431 (AIR 1981 SC 1395)।

ਕਾਨੂੰਨ. ਬਰਾਬਰ, ਜਦੋਂ O' ਵਿੱਚ. &. ਧਨੋਆਸ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ), ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦੇ ਇੱਕ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਧਾਰਾ ਬਾਰੂਵੀਂ (ਬੀ) ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਲੋਕ ਸੇਵਕ' ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 409, ਇੰਡੀਅਨ

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਰਾਜ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੋਈ 'ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ' ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਤਨਖਾਹ ਉਹ ਮਨੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਮਨੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(14) ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 406, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, ਪਰ ਕਲਰਕ ਜਾਂ ਨੌਕਰ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਧਾਰਾ 408, ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਵਸਥਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ: -

"408. ਕਲਰਕ ਜਾਂ ਨੌਕਰ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ: -

ਜੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਲਰਕ ਜਾਂ ਨੌਕਰ ਜਾਂ ਕਲਰਕ ਜਾਂ ਨੌਕਰ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਬਦਬੇ ਨਾਲ, ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੇ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 408, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪੱਟੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਹਨ ਜੋ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਹਨ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜ ਦੇ ਪੈਸਿਆਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਉੱਤੇ ਦਬਦਬਾ ਸੀ। ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ PW 3 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਲ, PW 35 ਜੈਮੇਲ ਸਿੰਘ, PW 36 ਧਨ ਚੰਦ, ਕੈਸ਼ੀਅਰ, PW 37 ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 408, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਆਈ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

(15) ਮੋਸ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੱਕੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਟਾਲਾ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੰਡ ਮਿੱਲ, ਬਟਾਲਾ, ਪੰਜਾਬ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ, 1961 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਇੱਕ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਸਿਰਫ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਭਟਕਾਉਣ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ 21, ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜੇ ਵਿਚਾਰ ਅਸੀਂ

ਲਿਆ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰ) ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ।

(16) ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ (6) ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਐੱਮ. ਐੱਮ. ਪੁੰਡੀ, ਜੇ.) ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦਾ ਸਕੱਤਰ (ਉਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦਾ ਤਨਖਾਹਦਾਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ) ਸਮਾਜ ਦਾ ਸੇਵਕ ਸੀ।, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਭੁੱਲਾਂ ਲਈ ਧਾਰਾ 408, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(17) ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (7) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ, ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਐਸ.ਐਸ. ਦੀਵਾਨ, ਜੇ.) ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਸੇਵਕ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਭੁੱਲਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 408, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਖਿੱਚੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 409, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 408, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(18) ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, (8) ਵਿੱਚ, ਬੀ.ਐਸ. ਯਾਦਵ, ਜੇ. ਨੇ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 406, ਇੰਡੀਆ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਕੋ-ਆਪ੍ਰੋਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(h) ਵਿੱਚ 'ਅਧਿਕਾਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਨੇਜਰ. ਧਾਰਾ 21 (ਦਸਵੀਂ) ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 409, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਲਈ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਅਚਾਨਕ

(6) 1980 PLR 435

(7) 1985(1) CLR 147.

(8) 1984(1) RCR 501.

ਧਾਰਾ 406, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 408, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(19) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 408, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੀਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਤਰਕਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਚਾਰਜ ਹੈੱਡ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮੰਨੀ ਗਈ ਪੱਟੀ 'ਤੇ ਵੀ ਉਲਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(20) ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕੀ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਹੈ? ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 386(ਏ), ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਮੁੜ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਓ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ - ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੋਲਣ 'ਤੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਇੰਨੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਰਾਇ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਖਰਕਾਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਤਰੀਕਾ, ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਵੀਂ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁੜ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਪੁਰਾਣੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ/ਪੁਨਰਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਜਿੰਨਾ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਉਸ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(21) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟਰਾਇਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਹੋਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰੇ। ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਰਾਹੀਂ 29 ਜਨਵਰੀ, 1987 ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਸ ਐਸ ਦੀਵਾਨ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਚ. ਐਸ. ਬੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ

ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ

ਡੀਐਸ ਤਿਵਾਤੀਆ ਅਤੇ ਜੇਵੀ ਗੁਪਤਾ ਜੇ.ਜੇ.

ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਯੋਗੇਸ਼ਵਰ ਕਾਂਤ ਵਧੇਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ,— ਜਵਾਬਦਾਰ।

1985 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1988

28 ਅਗਸਤ 1986

ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ (18721 ਦਾ IX -ਸੈਕਸ਼ਨ 128. 140 ਅਤੇ 141 -ਸਟਾਕਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਰੋਧੀ ਰਿਣਦਾਤਾ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਨਕਦ ਕ੍ਰੈਡਿਟ -R ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਵੀ bn ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਹੈ - ਮੰਗ 'ਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਰਜ਼ਦਾਰ-ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਬੈਂਕ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੈਣ—ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਕਿ ਬੈਂਕ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਹਾਈਓਬੈਕੇਟਿਡ ਸਮਾਨ ਗੁਆਚ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ — ਹਾਈਪੋਥੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ — ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ — ਜ਼ਮਾਨਤ — “ਕੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੂਡਸ ਹਾਈਪੋ- ਬੈਕੇਟਿਡ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਹੈ, ਇਹ ਬਚਾਉਣਾ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪੂਡ ਲੈਣਦਾਰ ਬੈਂਕ ਦੇ ਉਸਾਰੂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੀਵੀ ਹਾਈਪੋਥੀਕੇਸ਼ਨ। ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਚਾਰਜ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ!v. ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਰੀਨੈਕਟ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਬੈਂਕ ਦਾ 'ਏਜੰਟ' ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਮੁੱਖ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਵਿਆਪਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 128 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 140 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਰਜ਼ਾ ਬਕਾਇਆ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਡਿਊਟੀ ਲਈ ਮੁੱਖ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦਾ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜ਼ਮਾਨਤ, ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਜਾਂ